

TRK 2007 IN POŽAR 2007

Collision 2007 and Fire 2007 exercises

Bojan Kuntarič* UDK 351.862:614.84/.86

Povzetek	Abstract
<p>Osrednja tema 2. dnevov zaščite in reševanja v Novi Gorici je bila vaja Trk 2007, ki je bila sestavljena iz dveh delov. Prvi del je bila prometna nesreča na hitri cesti Nova Gorica–Ajdovščina pri vodnem zadrževalniku Vogršček. V nesrečo so bili vpleteni trije osebni avtomobili in avtobus z italijanskimi turisti. S to vajo je Slovenija preverila načrte zaščite in reševanja za množično nesrečo na avtocesti. Druga vaja je potekala na hribu Trstelj, kjer so gasilci in drugi pripadniki sil zaščite, reševanja in pomoči preverili svoje načrte za primer velikega požara v naravi. Na obeh vajah je sodelovalo več kakor 800 udeležencev, med njimi tudi pripadniki civilne zaščite iz italijanske dežele Furlanije Julijske krajine, s katero je Slovenija podpisala protokol o sodelovanju pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah.</p>	<p>The main theme of the 2nd Protection and Rescue Days in Nova Gorica was the »Collision 2007« exercise which actually consisted of two parts. The first part was a traffic accident on the Nova Gorica–Ajdovščina high-speed road, near the Vogršček detention pond. Three passenger cars and bus full of Italian tourists were involved in the accident. The exercise was a test for Slovenia to check its system of protection and rescue for a massive motorway accident. The other exercise took place on the Trstelj hill where fire brigades and other members of the rescue forces tested their preparedness for a major wildfire. More than 800 participants took part in both exercises, among them members of the Civil Protection from the Italian province of Friuli-Venezia Giulia, with which Slovenia signed a protocol on cooperation in protection and rescue activities in natural and other disasters.</p>

Uvod

Da bi preverili in izpopolnili organiziranost, opremljenost in učinkovitost delovanja sil za zaščito, reševanje in pomoč pri izvajanju nalog v množični prometni nesreči, v kateri so udeleženi tudi tuji državljani in pri kateri je prišlo še do velikega požara v naravnem okolju, so v okviru 2. dnevov zaščite in reševanja v Novi Gorici pripravili enodnevno državno kombinirano terensko in praktično vajo Trk 2007.

Vaja je potekala v soboto, 20. oktobra 2007, na hitri cesti Nova Gorica–Ajdovščina pri vodnem zbiralniku Vogršček in na hribu Trstelj. Razdeljena je bila na dva dela, na prometno nesrečo z velikim številom ranjencev in na požar v naravnem okolju. Za izvedbo vaje Trk 2007 in Požar 2007 so aktivirali regijska načrta zaščite in reševanja v primeru množične prometne nesreče na avtocesti in požara v naravnem okolju.

Vaja Trk 2007

Načrtovalci so za scenarij prvega dela vaje vzeli povsem realno možnost. Na odseku hitre ceste Vogrsko–Selo, pred viaduktom, po katerem avtocesta prečka zadrževalnik Vogršček, je prišlo zaradi neprilagojene hitrosti do prometne nesreče, v kateri so bila udeležena tri osebna vozila in avtobus z italijanskimi državljani.

Trčenje je bilo tako silovito, da je avtobus prebil obcestno ograjo in zgrmel približno 6 m pod cestišče in obstal na boku v kotanji. Na cestišču sta obstali dve osebni vozili, tretje pa je zgrmelo v lovilni bazen in je bilo do polovice v vodi. Iz avtobusa je iztekalo dizelsko gorivo, ki se je razlilo po zadrževalniku Vogršček.

Pomembna vloga centra za obveščanje

Regijski center za obveščanje v Novi Gorici je takoj po obvestilu o nesreči aktiviral gasilske enote širšega pomena, ki opravljajo naloge zaščite in reševanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi, naloge reševanja ob nesrečah v cestnem prometu in ob nesrečah v tekočih ter stoječih vodah. Na prizorišče nesreče so prišli poklicni gasilci iz javnega zavoda za gasilsko in reševalno dejavnost Gasilska enota Nova Gorica in poklicni gasilci iz gasilsko reševalnega centra Ajdovščina.

Glede na to, da je šlo za množično nesrečo, so aktivirali načrt mestne občine Nova Gorica za ukrepanje ob množični nesreči na avtocesti, vendar so lahko zaradi sodelovanja večine gasilskih reševalnih enot na intervenciji na požaru na Goriškem Krasu aktivirali samo prostovoljna gasilska društva v Novi Gorici, Šempetru in v Selah. Tako je prišlo na prizorišče nesreče 75 gasilcev z 12 vozili.

Kako je delovalo zdravstvo

Regijski center za obveščanje v Novi Gorici je o nesreči obvestil tudi ambulantni nujne medicinske pomoči v Novi

* Ministrstvo za obrambo RS, Uprava RS za zaščito in reševanje, Vojkova c. 61, Ljubljana, bojan.kuntaric@urszr.si

Slika 1. Prizorišče prometne nesreče pri zadrževalniku Vogršček
 Figure 1. The scene of a traffic accident near Vogršček detention pond

Gorici in Ajdovščini. Ti sta takoj aktivirali vsaka svojo ekipo nujne medicinske pomoči, v kateri so dežurni zdravnik in dva zdravstvena tehnika. Dispečer v Novi Gorici je v najkrajšem možnem času aktiviral dodatno ekipo nujne medicinske pomoči, ki jo je sestavljalo osebje, ki je bilo tisti dan na delovnih mestih. Pred odhodom na prizorišče nesreče se je ekipa opremila z dodatno opremo za posredovanje v velikih nesrečah.

Po prihodu na mesto nesreče je dežurni zdravnik po radijski zvezi obvestil dispečerja v ambulanti nujne medi-

cinske pomoči v Novi Gorici o natančnem kraju nesreče, velikosti in vrsti dogodka.

Na podlagi tega je dispečer takoj obvestil o dogodku in zaprosil za dodatne ekipe nujne medicinske pomoči predhospitalno enoto v Postojni, zdravstvene domove v Sežani, Tolminu in Idriji, predhospitalno enoto Obala, ki jo je prosil, naj o dogodku obvesti tudi bolnišnico Izola. Poleg tega je dispečer o dogodku obvestil tudi zasebno podjetje Meditrans iz Postojne, helikoptersko nujno medicinsko pomoč, helikopter Slovenske vojske z ekipo gorskih reše-

Slika 2. Poškodovanci iz avtobusa
 Figure 2. Injured bus passengers

Slika 3. Kaj je s poškodovanci iz osebnega vozila?
 Figure 3. What happened to the injured passengers in this car?

Slika 4. Potek reševalne akcije so budno spremljali ocenjevalci.

Figure 4. Reviewers closely watched the course of the rescue action.

Slika 5. Gasilci nesejo enega od ponesrečencev k reševalnemu vozilu.

Figure 5. Fire brigade members carrying one of the injured persons to the ambulance.

valcev, nadzornega kirurga v splošni bolnišnici v Šempetru in klinični center v Ljubljani. Na delovno mesto je poklical tudi zdravnike, reševalce in sestre predhospitalne enote Nova Gorica za pomoč pri reševanju.

Vse obveščene službe nujne medicinske pomoči in zasebno podjetje so po prejemu klica poslale na mesto nesreče razpoložljive ekipe in v skladu z načrti za velike nesreče so na delovna mesta poklicali osebje, ki je nadaljevalo redno dejavnost. Splošna bolnišnica v Šempetru pri Novi Gorici se je, v skladu s svojimi načrti za velike nesreče, začela pripravljati na sprejem večjega števila poškodovancev.

Na vaji je sodelovalo 68 zdravstvenih delavcev s pripadajočo tehnično opremo.

Naloge policije

Policija je bila v vajo vključena s posebnim elaboratom, v katerem so bile natančno določene njene naloge. Tako so policisti, na kraju nesreče jih je bilo 20, varovali življenja

ljudi, premoženje ter vzdrževali javni red na kraju nesreče in obveščali o poteku reševanja pristojne organe. Zavarovali so kraj nesreče. Za preusmeritev prometa, označitev in zavarovanje ovire in nesreče je odgovoren Dars.

Policija je na kraju nesreče organizirala razpoložljive in potrebne policijske sile, njeni pripadniki so obravnavali nesrečo tako, da so zavarovali in dokumentirali sledi, dejstva in okoliščine nesreče in po potrebi v preiskavo vključila delavce drugih služb in organov. Pri resničnih nesrečah bi ogled kraja nesreče običajno vodil dežurni preiskovalni sodnik. Elaborat je tudi predvideval, da bi policisti preprečevali, odkrivali in preiskovali kazniva dejanja in prekrške, odkrivali in prijemali storilce kaznivih dejanj in prekrškov, druge iskane osebe in jih izročali pristojnim organom. Policisti so v skladu s prometno infrastrukturo tudi nadzirali in urejali promet ter omogočali intervencijo silam zaščite, reševanja in pomoči. V primeru resnične velike prometne nesreče bi policija zelo tesno sodelovala z informacijskim centrom. S svojo letalsko enoto bi policija sodelovala pri opravljanju humanitarnih, oskrbovalnih, izvidniških in drugih nalog, ki so pomembne za

Slika 6. Reševalka sprašuje dva poškodovanca za njune osebne podatke.

Figure 6. Rescue woman asking two injured persons for personal data.

Slika 7. Poškodba ni prava, za vajo so jo naredili spretni maskerji.

Figure 7. The injury is not real – clever maskers made it specially for the exercise.

Slika 8. Iz avtobusa so reševalci prinašali čedalje več poškodovancev.

Figure 8. As minutes passed, rescuers carried ever more injured persons from the bus.

zaščito, reševanje in pomoč. Prav tako bi sodelovala pri identifikaciji mrtvih in obveščala ministrstvo za zunanje zadeve o umrlih tujcih.

Dars in njegove naloge

Družba za avtoceste Republike Slovenije (Dars) se je v vajo vključevala po svojem elaboratu dejavnosti za popolno zaporo hitre ceste na odseku Vogrsko–Selo in delovno zaporo prehitevalnega pasu hitre ceste na odseku Selo–Vogrsko.

Generalni direktor Bojan Žmavc o vaji Trk 2007

Po končanem dogajanju ob zadrževalniku Vogršček je vajo ocenil generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Bojan Žmavc. Po njegovih besedah so s to vajo preverili postopke aktiviranja in delovanje reševalcev na kraju nesreče, od vzpostavitve vodenja do usklajevanja vseh sodelujočih služb. »Kakovostna usposobljenost in medsebojno sodelovanje enot nujne medicinske pomoči, gasilcev in policije sta za takšne nesreče nujna, kar se zagotavlja s takšnimi vajami,« je poudaril Bojan Žmavc. »Delo reševalcev so ves čas vaje ocenjevali za to pristojni in morebitne napake in pomanjkljivosti bomo odpravili. Tako bomo zagotovili, da bo pri morebitnih nesrečah na avtocestah delo reševalcev potekalo še bolj usklajeno in učinkovito. Reševalci so že sami opozorili, da veliko težavo pri posredovanju v prometnih

nesrečah pomeni dostopnost do kraja nesreče. Sicer so na vaji ekipe delovale profesionalno in skladno s pravili. Na podlagi analize bomo pregledali regijske načrte in jih dopolnili s potrebnimi dejavnostmi, lahko bo to dodatno usposabljanje ali dodatna oprema, s čimer bi zagotovili še večjo učinkovitost vseh reševalnih služb.«

Vaja Požar 2007

Medtem ko se je pri zadrževalniku Vogršček zgodila huda prometna nesreča, se je na hribu Trstelj majhen požar razvil v velikega, ki se je bliskovito širil.

Območje Trstelja spada v kategorijo velike požarne ogroženosti v Republiki Sloveniji. Območje na vzhodu omejuje cesta Dornberk–Škrbina, na jugu cesta Lipa–Temnica, na vzhodu gozdna cesta, imenovana »francoska cesta«, in še del pod to cesto, do koder sega poraščenost z borovim gozdom in podrastjo, na zahodu pa cesta Renče–Temnica in zajema 650 ha težko prehodnih, deloma travnatih, večino pa gozdnih površin. Območje je del širše verige, ki se razteza od državne meje na zahodu in predstavlja mejo med Vipavsko dolino in Krasom. Južno od območja Trstelja je divjal požar Kras 2006, ki ga je gasilec uspelo ukrotiti šele na območju Trstelja. Zahodno od območja, v predelu Fajtji hrib, je divjal požar leta 1994.

Za prizorišče izbruha požara so organizatorji izbrali dolino Pristava, z opuščeni objekti nekdanje pašne skupnosti, ki je sicer priljubljena točka za zabave na prostem.

Slika 9. Trstelj gori!
Figure 9. Trstelj is burning!

Že takoj ob prihodu gasilcev na prizorišče je bilo jasno, da sami požaru ne bodo kos, zato so postopoma klicali na pomoč, najprej sosednja društva, nato gasilce iz regije in nato še gasilce iz drugih regij. Gasilci so zaradi zahtevnosti terena že takoj na začetku zaprosili za pomoč helikopterje Slovenske vojske.

Gasilske sile, ki so jih sestavljali lokalni gasilci, so požar skušali zaustaviti na prvi liniji ustavljanja požara, ki je potekala ob gozdni poti iz Železnih vrat v dolino Pristava. Vendar je požar to linijo preskočil še pred prihodom gasilcev iz regije. Zato so takoj organizirali drugo linijo ustavljanja požara ob »francoski cesti«. Tudi to linijo je požar preskočil, še preden so se gasilske enote iz regije utegnile razporediti.

Tretjo linijo zaustavljanja požara so organizirali ob cesti, ki pelje iz Železnih vrat proti vznožju Trstelja, ki je prevozna le do linije daljnovoda, naprej je potrebna popravil, da

bi po njej lahko peljala gasilska vozila. To dejstvo je še dodatno oviralo gašenje, zato je požar preskočil tudi to linijo. Gasilske sile so oblikovale četrto linijo, ki je na južni strani branila vrh Trstelja, na zahodni strani pa naj bi poskušala zaustaviti požar v liniji, ki sega od prelaza med Trsteljem in Stolom, do spodnje gozdne poti (druga linija). Za to linijo so poskušali urediti preseko s pomočjo tehničnih enot Slovenske vojske.

Na četrthi liniji poskušajo gasilci s protipožigi in čiščenjem pripraviti teren, kjer bi se lahko učinkovito spopadli z ognjem, če bi požar preskočil tudi tretjo linijo.

Namen in cilji vaje

Organizatorji vaje so z njo želeli:

- preveriti usklajenost in učinkovitost rešitev v regijskem načrtu zaščite in reševanja ob množični nesreči na avtocesti ali hitri cesti in dopolnjenem državnem načrtu zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju na vseh ravneh načrtovanja.

Na vaji Požar 2007 so gasilci prikazali naslednje dejavnosti:

- premike gasilskih enot iz zbirnih mest, razporejanje in gašenje,
- gašenje s helikopterji,
- razdelitev požarišča na večje število manjših sektorjev,
- gašenje s presekami in
- gašenje s protipožigi.

Na temelju protokola o medsebojnem sodelovanju, obveščanju in pomoči med Slovenijo in italijansko deželo Furlanijo Julijska Krajina je na vaji sodelovalo tudi 50 pripadnikov njihovih sil za gašenje gozdnih požarov z desetimi vozili. Na vaji sta iz sosednje Italije sodelovali tudi letalo canadair in manjši helikopter eurocopter.

Slika 10. Gasilci v akciji
Figure 10. Fire brigade in action

Slika 11. Gašenje ognja na drevju
Figure 11. Extinguishing fire on trees

Načrt so preverili v delih, ki se nanašajo na opazovanje in obveščanje, aktiviranje sil za zaščito, reševanje in pomoč, upravljanje in vodenje ter izvajanje ukrepov in nalog zaščite, reševanja in pomoči;

- preveriti organiziranost, usposobljenost in opremljenost vseh, ki se po načrtih zaščite in reševanja v primeru množične prometne nesreče in velikega požara v naravnem okolju, vključujejo v zaščito, reševanje in pomoč;
- preveriti zmožljivosti, načrtovane rešitve, prilagajanje rednega delovanja služb in odzivnost reševalnih služb ter drugih organov v primeru nesreče, v kateri je veliko mrtvih in poškodovanih;
- preizkusiti sistem in način vodenja intervencije ob takšnih nesrečah ter vlogah vodje intervencije, v katerih sodeluje več različnih reševalnih služb;
- preveriti zmožljivosti za zagotavljanje nujne medicinske pomoči ter zdravstvene oskrbe velikega števila poškodovanih v zelo kratkem času;
- preveriti izvajanje nalog iz dopolnilnega državnega načrta zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju in zaključkov iz analize požara na komenskem Krasu in drugih velikih požarov v letu 2006;
- preveriti sistemske in organizacijske rešitve v primeru reševanja tujih državljanov udeleženih ali poškodovanih v nesreči;

Slika 12. Helikopter Slovenske vojske med gašenjem požara
Figure 12. Slovenian Armed Forces helicopter during fire extinguishing.

Slika 13. Italijansko letalo vrste canadair v akciji
Figure 13. Italian Canadair plane in action

Slika 14. Gasiti je pomagal tudi manjši helikopter CZ deleže Furlanije Julijske krajine.
Figure 14. A smaller helicopter of the Friuli-Venezia Giulia Civil Protection also assisted in fire extinguishing.

- preveriti možnost vključevanja sil za zaščito in reševanje tuje države (Italija – dežela Furlanija Julijska krajina) v skladu s protokolom med URSZR in CZ dežele Furlanije Julijske krajine.

Drugi cilji

Organizatorji so si pri vaji na Trstelju zastavili še nekaj posebnih ciljev:

- dopolniti oceno ogroženosti pred požarom in posledicami posrednih nesreč;
- preveriti in izboljšati izkušnje, pridobljene z velikima požaroma Kras 2003 in Kras 2006;
- izpopolniti strategijo gašenja in reševanja v zelo zahtevnem kraškem okolju v neugodnih podnebni razmerah;
- preveriti učinkovitost opazovanja, obveščanja in alarmiranja na lokalni, regijski, medregijski in državni ravni;
- preveriti možnost in učinkovitost sodelovanja s Slovensko vojsko in vključevanje njenih zračnih ter inženirskih enot;
- preveriti usposobljenost prebivalstva in sil zaščite, reševanja in pomoči ter drugih izvajalcev, ki se vključujejo v gašenje požarov v naravi, še posebej preveriti možnost vključevanja različnih prostovoljnih organi-

- zacij civilne družbe (lovci, planinci) v logistično podporo (vodilci na terenu);
- preveriti sistem vodenja intervencij pri gašenju in reševanju na lokalni, regijski in državni ravni;
- preveriti sodelovanje med prebivalci, silami zaščite, reševanja in pomoči in drugimi izvajalci (policija, Slovenska vojska, gozdarji, kmetijci itd);
- preveriti možnost vključevanja upravljalcev in lastnikov zemljišč v izvajanje akcije;
- preveriti zagotavljanje in ustreznost materialnih in tehničnih sredstev;
- preveriti možnost gašenja požara v naravi s protipožigi in tehničnimi posegi (preseke...) in
- preveriti možnost nudenja nujne medicinske pomoči in prve pomoči.

Strokovna vprašanja

Vaja Požar 2007 na Trstelju je bila tudi dobra priložnost, da so organizatorji preverili nekatera povsem strokovna vprašanja. Naštejmo jih nekaj:

- kakšna je možnost nastanka požara in njegovega naglega širjenja;
- kakšna je ranljivost naravnega okolja, naselij, infrastrukturnih, kulturnih in drugih objektov;
- kakšen požar v naravi je obvladljiv na ravni lokalne skupnosti;

Organizatorji 2. dnevov zaščite in reševanja v Novi Gorici in organizatorji obeh vaj Trk 2007 in Požar 2007 so pripravili neposredni televizijski prenos dogajanja na obeh prizoriščih na treh velikih zaslonih, nameščenih na novogoriških ulicah.

Na vaji Požar 2007 je sodelovalo 670 gasilcev z ustrežno tehniko in drugi udeleženci.

Slika 15. Dogajanje na Trstelju so si »v živo« ogledali predstavniki strokovne javnosti. Drugi so si dogajanje lahko ogledali na treh velikih televizijskih zaslonih v Novi Gorici.

Figure 15. The activities on the Trstelj hill were watched »live« by representatives of the expert public. Other people could watch the events on three big monitors in Nova Gorica.

- katere ukrepe je treba sprejeti za zmanjšanje požarne ogroženosti v naravnem okolju;
- učinkovitost posameznih materialnotehničnih in drugih gasilnih sredstev za gašenje v naravnem okolju;
- kako in kdaj je primerno odločanje za posebne ukrepe gašenja ob velikem požaru (protipožigi, preseke ...);
- pravilnost strategije varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in
- sodelovanje z obmejnimi gasilskimi enotami iz Italije.

Uporabili smo tudi sistem video nadzora Krasa. V okviru razvojnih programov razvijamo pokrivanje celotnega Krasa z video kamerami, tako da bi lahko regijskih centri za obveščanje spremljali dogajanje, kar je še posebej pomembno med povečano požarno ogroženostjo, to pa bo zmanjšalo tudi čas za odzivnost,« je ocenil dogajanje na Trstelju poveljnik CZ Republike Slovenije Miran Bogataj.

Viri in literatura

Zmanjšanje odzivnega časa

»Na podlagi izkušenj, ki jih imamo s požari na Krasu, smo dopolnili državni načrt zaščite in reševanja za velike požare, v njem pa je znižana meja, ko se aktivirajo državne sile. Poleg tega smo dopolnili osnutke obvladovanja in vodenja intervencij, kar smo preverili na vaji.

1. Sklep Vlade RS o pripravi in izvedbi vaje »Trk-2007«
2. Gradivo za predstavnike medije, URSZR in Izpostava URSZR Nova Gorica
3. Priprave Bolnišnice dr. Franca Derganca Nova Gorica na državno vajo Trk 2007
4. Elaborat za izvedbo vaje gašenja požara v naravnem okolju »Trstelj 2007«